

2013

Jaar van de Patrijs

Maja Roodbergen (Sovon)

Cees Witkamp (VBN)

Waarom Patrijs?

Bekende, kenmerkende soort uit agrarisch gebied

Waarom Patrijs?

Interessante soort!

Jaarrond in Nederland, plaatstrouw

Winter in groepen van één of enkele families ('kluchten')

Belangrijk habitat: heggen en ruige perceelranden,
insecten- en kruidenrijke akkers en graslanden

Waarom Patrijs?

Broedbiologie:

Paarvorming januari-februari, monogaam

Nest in april-juli, op grond

Veel eieren: 10-16!

Nestvlieders, jongen vliegen al na *ca.* 2 weken

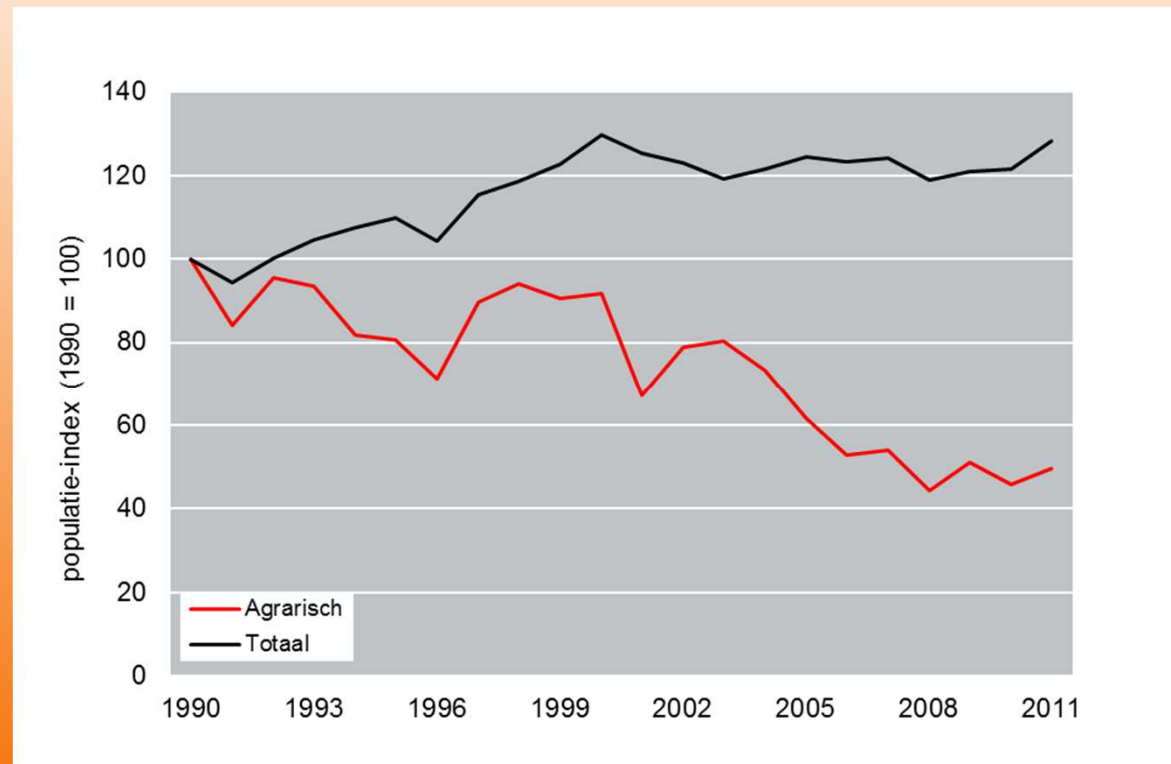

©A.Boele

Waarom Patrijs?

Agrarisch gebied is sterk veranderd door intensivering
→ veel soorten van boerenland gaan achteruit

©M.Hornman

©M.Hornman

©M.Hornman

©M.Roodbergen

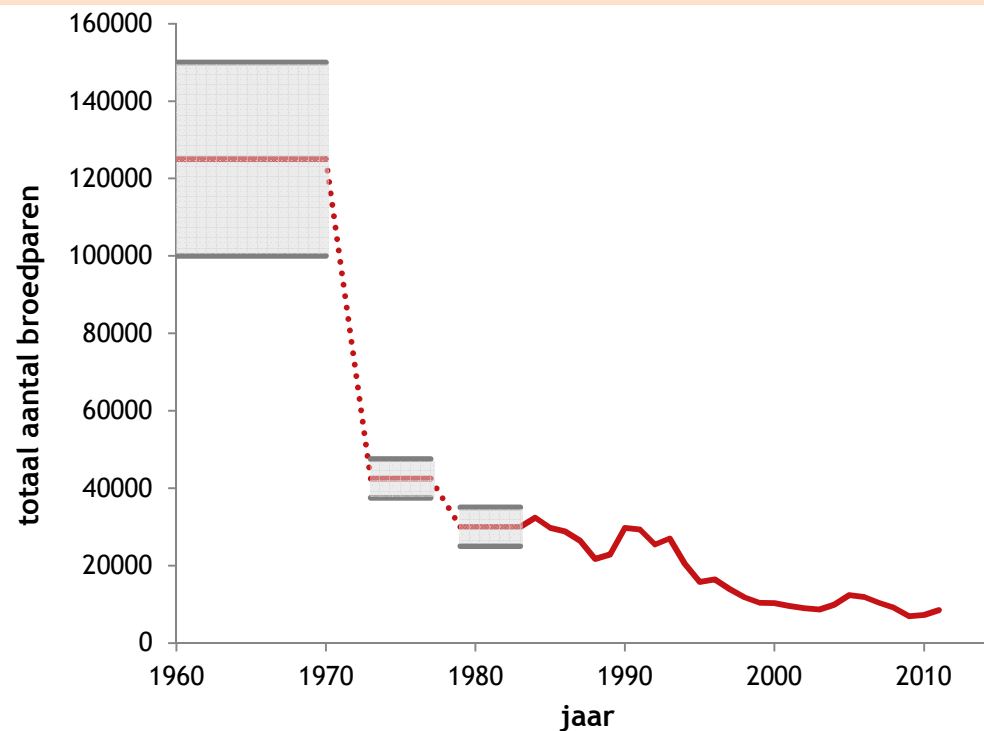

©H.van Diek

Waarom Patrijs?

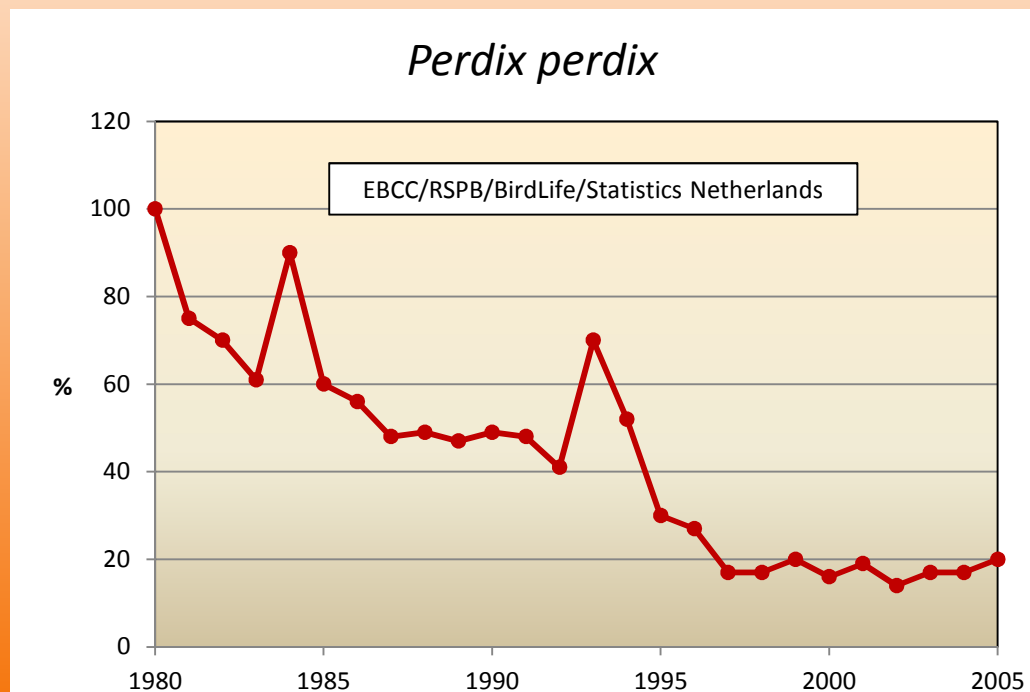
Voorheen zeer algemeen, maar sterk in aantal afgenomen, zowel in Nederland...

Waarom Patrijs?

...als in Europa, sinds 1980:
jaarlijkse afname >10%
totale afname 94%

Oorzaken

In het buitenland reeds veel ecologisch onderzoek gedaan.

Belangrijkste oorzaken voor achteruitgang:

- lage kuikenoverleving
- predatie nesten en broedende hennen
- lage winteroverleving

Oorzaken

Schaalvergroting: minder heggen en ruige perceelranden, minder variatie in gewassen → minder voedsel en dekking

©R.Slaterus

Oorzaken

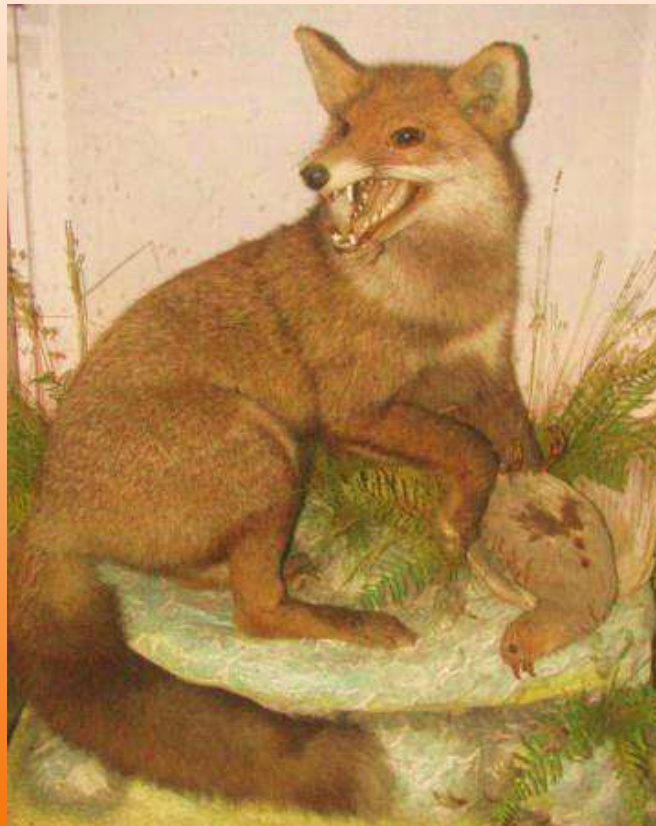
Pesticiden → weinig insecten voor kuikens, weinig onkruiden voor volwassen vogels

Oorzaken

Predatie nesten → lager nestsucces, lagere overleving van broedende hennen

Waarom Patrijs?

Maar...

weinig bekend over de soort in Nederland

Daarom is

2013

Jaar van de Patrijs

Jaar van de Patrijs

Doelstellingen:

1. Vergroten kennis levenscyclus Patrijs voor bescherming
2. Aandacht vragen voor bescherming Patrijs

©H.van Diek

Jaar van de Patrijs

Wat gaat er gebeuren?

- Publiciteit en voorlichting
- Voorbeeldprojecten
- Populatietellingen

Jaar van de Patrijs

Publiciteit en voorlichting

- Website Jaar van ...
- Flyers & stickers
- Lezingen

2013: Jaar van de
Patrijs

Tel mee!

2013: Jaar van de Patrijs

Hog maar voertig jaar geleden was de Patrijs een kommerkeloos soort van het Nederlandse platteland. Maar sinds de jaren zeventig zijn de aantallen met ruim 95% afgenomen. De Patrijs is bezig te verdwijnen uit Nederland. Sovon en Vogelbescherming willen dat niet laten gebeuren en hebben daarom 2013 uitgeroepen tot het Jaar van de Patrijs.

Waar zit de Patrijs?
Voor een goede bescherming is kennis nodig. Waar zitten Patrijzen en hoeveel? Wat zijn de kenmerken van die plakken? Met gerichte tellingen hopen we zoveel mogelijk gegevens over de Patrijs te verzamelen. Daarnaast willen we ook al wat voor de Patrijs gaan doen. In een aantal gebieden proberen we de leefomstandigheden voor Patrijzen alvast te verbeteren.

Wat kun jij doen? Tellen!
We roepen iedereen op om mee te doen aan de tellingen die we in het Jaar van de Patrijs organiseren. We vragen je minimaal twee keer te tellen. Zelfs als je nog over weinig kennis van de Patrijs beschikt, kun je meedoen.

Meer weten?
www.jaarvandepatrijs.nl

2013: Jaar van de Patrijs

Tel mee!

www.jaarvandepatrijs.nl

Jaar van de Patrijs

Voorbeeldprojecten

- Wens: aantal gebieden met meerjarige voorbeeldprojecten
- Maatregelen uitvoeren ter verbetering leefgebied
- Evalueren effectiviteit maatregelen
- Zenderen (ism SWGK)

Jaar van de Patrijs

Populatietellingen

Met deze tellingen wordt meer inzicht verkregen over:

- Verspreiding en dichtheden
- Jongenproductie en overleving
- Relatie met biotoop

©H.van Diek

Jaar van de Patrijs

Populatietellingen

In 2012 zijn in *ca.* 60 gebieden testtellingen uitgevoerd
Evaluatie d.m.v. enquête

→ verbeterde telmethode

©H.van Diek

Jaar van de Patrijs

Populatietellingen

1. Voorjaar: 15 feb – 31 mrt
2. Nazomer: 1-30 sept
3. Winter: 1 dec – 1 feb (bij sneeuw)
 - Minimaal 1 basistelling in voorjaar én nazomer
 - Daarnaast eventueel extra tellingen (graag!), en in voorjaar avondtelling met afspelen geluid

©H.van Diek

Jaar van de Patrijs

Populatietellingen

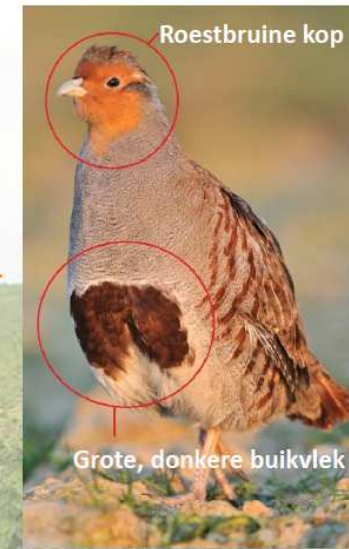
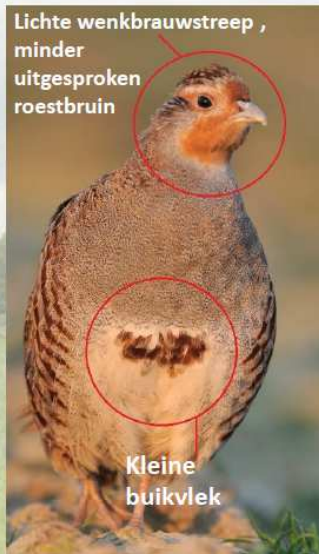
Werkwijze:

- Gebied afspeuren op Patrijzen
- Waarnemingen intekenen, onderscheid maken in man/vrouw/juveniel
- Perceelkenmerken noteren

Herkenning

Herkenning

VROUW

mannen

Herkenning

Nest (zeer moeilijk te vinden)

5 dagen

6 weken

8 weken

Na ca. 8 weken zijn jongen even groot als ouders

Andere gegevens

Voor dichtheid en verspreiding worden verder gebruikt:

- Atlas
- Landelijke telprojecten
- Waarneming.nl

Dank!

Aan alle 'testtellers'

Aan de fotografen:

- Eckhard Gottschalk
- Geoff Gradwell
- Piet Peijs
- Harvey van Diek
- Menno Hornman
- Roy Slaterus
- Arjan Boele

©P.Peijs

Doe mee!
www.jaarvandepatrijs.nl

